

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน
2. ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน
3. รูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน
4. กระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน
5. การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน
6. บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน
7. ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียน
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Rajabhat Mahasarakham University

ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน

มีนักการศึกษาและนักวิจัยหลายท่านได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียน ไว้อย่างหลากหลาย โดยเน้นการวิจัยทางการศึกษาและการปฏิบัติการในห้องเรียน ดังนี้

ชัยพจน์ รักราม (2538 : 38) ได้ให้ความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนว่า หมายถึง การพัฒนาวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหาในชั้นเรียน หลังจากสำรวจแล้วพบว่า สาเหตุของปัญหา มาจากตัวนักเรียนเอง วิธีการสอนของครู สื่อการสอน หรือสภาพแวดล้อมที่ครูสามารถ ดำเนินการแก้ปัญหาด้วยตนเองและเล่าวิธีดำเนินการอย่างเป็นระบบ สามารถเผยแพร่ เป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการได้

บัญชา อึ้งสกุล (2539 : 62-63) ให้ความหมายว่า เป็นการวิจัยที่มุ่งแก้ปัญหา เฉพาะหน้าเป็นคราวๆไป ผลของการวิจัยใช้ได้เฉพาะกลุ่มที่ทำการศึกษาเท่านั้นจะนำไปอ้างอิง กลุ่มอื่นไม่ได้

จจิต ฝอยทอง (2543 : 36) ให้ความหมายไว้ว่า คือ การวิจัยที่ครูผู้สอนในวิชานั้นๆ ทำขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาในชั้นเรียนของตนมีการวางแผนอย่างเป็นระบบและนำผลการวิจัย ไปพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุทุมพร จามรมาน (2537 : 16) กล่าวว่า การวิจัยในชั้นเรียนหมายถึง การทำวิจัยที่ทำ โดยครู ของครู เพื่อครู และสำหรับครู เป็นการวิจัยที่ครูจะเป็นผู้ตั้งปัญหาในการเรียนการสอน ออกมา แล้วแสวงหาข้อมูลเพื่อมาแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยกระบวนการที่เชื่อถือได้ ผลการวิจัย จะเป็นคำตอบที่ครูนำไปใช้แก้ปัญหาของตนได้

อานันท์ ยิงนอก (2544 : 8) ได้สรุปความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่า หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อการแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพัฒนาการจัดการเรียน การสอน และการเรียนรู้ของผู้เรียนในบริบทของชั้นเรียน โดยมีครูเป็นผู้วิจัยและใช้ผลงานวิจัย เพื่อส่งผลให้จัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2545 : 54) นิยามความหมายของการวิจัย ในชั้นเรียนว่า หมายถึง การวิจัยที่ทำโดยครูเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน มีการดำเนินการ อย่างเป็นระบบแบบแผนชัดเจน มีจุดเน้นที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนมากที่สุด

จากความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่ครูทำขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนของตน มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ แบบแผนชัดเจน และ ใช้ผลงานวิจัยเพื่อส่งผลให้จัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพยิ่งขึ้น

ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียน

แฮส (Hass 1975 : 1; อ้างถึงใน พงษ์ศักดิ์ จันทรสุรินทร์. 2541 : 4) ได้ชี้ให้เห็น ประโยชน์ของการวิจัยในชั้นเรียนว่า การวิจัยจะช่วยปรับปรุงด้านวิชาชีพครู และครูผู้สอน มีหน้าที่ทำการศึกษา และทดลองงานวิจัยกันอย่างจริงจังแล้ว จะทำให้เกิดความก้าวหน้า ในการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งเกิดความรู้และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อวงการศึกษาก็เพราะคุณค่าหรือ ผลจากการคิดค้นนวัตกรรมขึ้นใช้ให้ได้ผลนั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุคลากรและ หน่วยงานทางการศึกษา ดังนี้

1. นักเรียนในชั้นเรียนมีความรู้ความสามารถพื้นฐานแตกต่างกัน บางคนเรียนรู้ได้เร็ว ก็ไม่สร้างปัญหากับครูผู้สอน แต่นักเรียนที่เรียนช้าและครูยังใช้การสอนแบบเดิมแล้วนักเรียน กลุ่มนี้จะเรียนตามไม่ทัน และอาจสร้างปัญหากับครู โรงเรียนและสังคมส่วนรวม การที่ครู ไม่วางเฉย...แต่พยายามวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาหาทางแก้ไข โดยทำวิจัยในชั้นเรียนตั้งแต่ เริ่มคิดปัญหาการวิจัย หาทางแก้ไขจนกระทั่งถึงการนำปัญหาที่พบไปใช้ เมื่อครูได้ผลการวิจัย

และนำผลวิจัยไปใช้ในชั้นเรียน ผลดีที่ได้จะตกกับนักเรียนที่ได้รับการแก้ปัญหา ทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นเติบโตก้าวหน้าเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

2. ครูมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบคือ การวางแผนทำงานประจำ ได้แก่ วางแผนการสอน เลือกวิชาที่เหมาะสม ประเมินการทำงานเป็นระยะ โดยมีเป้าหมายชัดเจน จะทำอะไร กับใคร เมื่อไร ด้วยเหตุผลอะไร และให้ทราบผลการกระทำว่าบรรลุเป้าหมายเพียงใด โดยการทำวิจัยในชั้นเรียนครูจะสังเกตว่าผลการวิจัยนั้นแก้ปัญหาได้หรือไม่ ทำให้ครูเพิ่มการระมัดระวังต่อการสอนของตน ได้เรียนรู้ทฤษฎีว่าการสอนซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติเป็นอย่างไร สิ่งเหล่านี้เป็นการพัฒนาการสอนของครู ให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และการพิจารณาการปฏิบัติงานของตนเองอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการวิจัย สามารถพัฒนาการทำงานไปสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

3. ในโรงเรียนจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มครูมากขึ้น ทั้งในรูปความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลภายในหมวดวิชา และระหว่างหมวดวิชา ตั้งแต่การร่วมกันคิดหาปัญหา การวิเคราะห์หาสาเหตุ การเขียนรายงาน เพราะครูในโรงเรียนมีความถนัดหรือชำนาญต่างกัน ถ้าได้ระดมสรรพกำลังจากความถนัดของแต่ละคนแล้ว ก็จะทำให้งานวิจัยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ครูบรรณารักษ์ช่วยการเขียนบรรณานุกรม ครูภาษาไทยช่วยตรวจสอบการสะกดคำ ครูภาษาอังกฤษช่วยด้านการอ่านเอกสารตำรา งานวิจัยจากต่างประเทศ เป็นต้น

4. วงการศึกษา ผลงานวิจัยในชั้นเรียนที่ดีจะได้รับการเผยแพร่ โดยทั่วไปแล้วจะเป็นการกระตุ้นให้มีการพัฒนางานวิจัยอย่างไม่หยุดยั้ง ภาพลักษณ์ของผู้นักวิชาชีพครูจะดีเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางจากการทำงานอย่างเป็นระบบ

รูปแบบและลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

1. รูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียน

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2545 : 55) ได้กำหนดรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ 3 รูปแบบ ได้แก่

1.1 การวิจัยโดยครูเพียงคนเดียว หมายถึง การทำงานของครูที่กำลังเผชิญปัญหาจากการปฏิบัติการสอนของตนเองและมีความพยายามที่จะศึกษาและแก้ไขปัญหาโดยกระบวนการวิจัยด้วยตนเอง หรืออาจจะเป็นครูนักวิจัยที่ต้องการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของตนเอง โดยขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญหรือมีผู้ให้คำปรึกษา ผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงคือ

ผู้เรียน ขณะเดียวกันยังส่งผลให้ครูพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย โดยรูปแบบการวิจัยสามารถศึกษาจากนักเรียนเพียงคนเดียวหรือศึกษาวิจัยทั้งห้องเรียน ซึ่งแล้วแต่สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

1.2 การวิจัยแบบร่วมมือ เป็นการวิจัยที่เกิดขึ้นจากผู้ดำเนินการที่มีปัญหาเหมือนกันหรือคล้ายกันอย่างน้อย 2 คนขึ้นไป จากนั้นจึงวางแผนร่วมกันดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น คณะผู้วิจัยอาจอยู่โรงเรียนเดียวกัน หรือต่างโรงเรียนกันก็ได้ แต่ต้องมีปัญหาที่มุ่งแก้ไขเหมือนกัน

1.3 การวิจัยระดับโรงเรียน การวิจัยรูปแบบนี้มีทั้งผู้บริหารโรงเรียนเป็นหัวหน้าทีมในการดำเนินการ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่การแก้ไขปัญหาของโรงเรียนมีการนำสมาชิกของโรงเรียนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น การเก็บรวบรวมข้อมูล และการอภิปราย เพื่อให้ได้ข้อสรุปจากบุคคลทุกฝ่าย ผู้เข้าร่วมวิจัยประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน ครูทุกคน บุคลากรอื่นของโรงเรียน รวมถึงชุมชนและคณะที่ปรึกษาภายนอก จากรูปแบบและลักษณะการวิจัยในชั้นเรียนดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ซึ่งจะใช้รูปแบบการวิจัยสำรวจ หรือความสัมพันธ์ หรือการเปรียบเทียบ หรือการทดลอง หรือการศึกษากรณีหรือการวิจัยทดลองและเชิงพัฒนา หรือการวิจัยปฏิบัติการอย่างไรรู้ นั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาและจุดมุ่งหมายเฉพาะผู้ที่วิจัยต้องการศึกษา ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้สำหรับการพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. รูปแบบของการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

วัลลภ กันทรพัญ์ (2534 : 113) ได้จำแนกรูปแบบของการวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนออกเป็น 5 รูปแบบ คือ

2.1 การวิจัยสำรวจ เป็นการศึกษาเพื่อหาคำตอบโดยไม่มีกฎเกณฑ์อะไรมากมาย เพื่อสำรวจประเด็นที่อยากรู้ แล้วออกแบบการวิจัยเพื่อหาคำตอบนั้นๆ เป็นการศึกษาลักษณะความเป็นจริงตามสภาพในเรื่องต่างๆ เพื่อมุ่งรวบรวมข้อมูลและรายงานลักษณะที่อยู่ในสภาพการณ์นั้นๆ เช่น สำรวจทัศนคติของนักเรียน สำรวจอาชีพผู้ปกครอง สำรวจโรงเรียนและชุมชน และสำรวจปัญหาการเรียนการสอน เป็นต้น

2.2 การวิจัยหาความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ตั้งแต่สองตัวแปรขึ้นไป เช่น ศึกษาหาวิธีสอนของครูกับผลการเรียนของนักเรียน หรือศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการเรียนกับเจตคติต่อการเรียนของนักเรียน เป็นต้น

2.3 การวิจัยเปรียบเทียบ มีลักษณะคล้าย 2 แบบแรก โดยในช่วงสถิติที่ใช้สำหรับการวิจัยเปรียบเทียบนั้น จะหาความสัมพันธ์เป็นการแสดงว่าตัวแปร 2 ตัว สัมพันธ์กันดีหรือไม่ มีอิทธิพลต่อกันหรือไม่ จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาเหตุผลและผลการศึกษา ในกรณีที่ไม่สามารถศึกษาด้วยการทดลอง เช่น การศึกษาว่าอะไรเป็นสาเหตุให้นักเรียนสอบตกซ้ำชั้น การศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนทะเลาะวิวาทกัน

2.4 การวิจัยแบบทดลอง เป็นการวิจัยที่มีลักษณะการทดลองที่นักจิตวิทยาหรือนักพฤติกรรมศาสตร์นำมาใช้เพื่อการทดลองด้านพฤติกรรมของมนุษย์และสัตว์ ด้วยการทดลองกับหนูตะเภา กล่าวคือ มีการกำหนดกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลอง ซึ่งในทางสังคมศาสตร์มักมี จุดอ่อนมากเกี่ยวกับการควบคุมตัวแปร เพราะมนุษย์ไม่เหมือนกับสัตว์อื่นๆ ซึ่งการทำวิจัยทดลองตัวแปรที่ ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดค่า เรียกว่า ตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรที่เป็นผลตามมา เรียกว่า ตัวแปรตาม เพราะมีค่าเปลี่ยนแปลงไปตามค่าของตัวแปรอิสระ ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่อาจทำให้ตัวแปรตามมีค่าเปลี่ยนแปลงได้ แต่ผู้วิจัยควบคุมไม่ให้มีค่าเปลี่ยนแปลง เรียกว่า ตัวแปรคุม

2.5 การวิจัยเชิงทดลองและพัฒนา เป็นการวิจัยที่ใช้เด็กกลุ่มเดียว ไม่ต้องไปเปรียบเทียบวิธีสอนแบบดั้งเดิมกับแบบใหม่ แต่จะคิดวิธีสอนแบบใหม่ขึ้นมาแล้วทำการสอนตามวิธีการสอนแบบใหม่ดังกล่าว สอนเสร็จแล้วทำการสำรวจพิจารณาคุณภาพพื้นฐานปัญหา นำมาปรับปรุงใหม่ แล้วสอนเด็กกลุ่มเดิมในบทเรียนต่อไป ประยุกต์ไปเรื่อยๆ ซึ่ง วัลลภ กันทรพัย ได้กล่าวสนับสนุนการทดลองวิจัยเชิงทดลอง และพัฒนาว่า ถ้าครูนำไปใช้ในโรงเรียนโดยศึกษาหลักการ วิธีการให้ดี จะเป็นการพัฒนาสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอน พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน นับเป็นวิธีที่เหมาะสมกับการวิจัยการพัฒนาการเรียนการสอนมากที่สุด

อังฉรา สระวาสี (2540 : 16) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การวิจัยในชั้นเรียน จะมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น หากได้มีการนำหลักและวิธีการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR : Participatory Action Research) มาใช้โดยเรียกว่า การวิจัยในชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีใช้วิจัยแต่เพียงผู้เดียวแต่ได้ดึงกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียนศึกษานิเทศก์ ครูผู้สอนด้วยกัน หรือแม้แต่ผู้ปกครองและตัวของนักเรียนเองเข้ามาร่วมในการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การสำรวจสภาพปัญหาและการกำหนดปัญหา การวางแผนดำเนินการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการศึกษาวิจัย ผลการศึกษาที่ได้ก็จะมีความสมบูรณ์ ครอบคลุมชัดเจน และมีคุณภาพยิ่งขึ้น

คีมีมีส และแมคแทกการ์ท (Kemmis and McTaggart. 1988 ; อ้างถึงใน อานันท์ ยิงนอก. 2544 : 22) ได้อธิบายการวิจัยเชิงปฏิบัติการไว้ว่า เป็นการรวบรวมปัญหาหรือคำถาม จากการสะท้อนการปฏิบัติการของผู้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติการในสังคมใดสังคมหนึ่ง เพื่อต้องการที่จะพัฒนาหาหลักการ เหตุผลและวิธีที่ปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทาง ไปใช้ในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปฏิบัติการนั้นๆ ให้สอดคล้องกับภาวะของสังคม และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

3. ลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอรูปแบบของการวิจัยในชั้นเรียนไว้หลากหลายดังนี้ วิรัช วรรณรัตน์ (2537 : 45) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียนไว้ว่ามีลักษณะเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ดังนั้นลักษณะ และรูปแบบของการวิจัยจึงสามารถแยกพิจารณาแต่ละองค์ประกอบของกระบวนการเรียน การสอนดังกล่าวต่อไปนี้

3.1 ด้านหลักสูตร โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรคือ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมและวิธีการประเมินผล ตลอดจนหลักการ โครงสร้างของหลักสูตร ลักษณะงานวิจัย จึงเน้นไปทางการประเมินหลักสูตร การติดตามการใช้หลักสูตรและการทดลองใช้หลักสูตร เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ ความเหมาะสมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตร

3.2 ด้านการเรียนการสอน ปัจจัยหลักที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน คือ แผนการสอน วิธีการสอน แบบฝึก หนังสืออ่านประกอบ ชุดการสอนและการจัดกิจกรรม ลักษณะของงานวิจัยจึงเน้นไปในทางการสร้างการผลิต การทดลองใช้นวัตกรรมและผลิตภัณฑ์ นั้นๆ เช่น การประเมินติดตามการใช้แผนการสอน การทดลองวิธีการสอนหรือชุดการสอน การเปรียบเทียบวิธีการสอนหลายวิธี การสร้างหรือผลิตสื่อ แบบฝึกชุดการสอนหรือหนังสือ อ่านประกอบ ผลการใช้สื่อการจัดหรือการใช้รูปแบบกิจกรรมในการเรียนการสอน เจตคติของ ผู้เรียนต่อครูผู้สอนต่อครูรายวิชา ต่อแบบฝึก ต่อสื่อหรือต่อวิธีสอน เป็นต้น การวิจัยในชั้นเรียน ส่วนนี้มีความใกล้ชิดกับตัวครูผู้สอน และตัวผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง และนับได้ว่าเป็นงานที่ พึงปรารถนาของทุกฝ่ายที่ต้องการพัฒนานวัตกรรมหรือผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา ให้สามารถ ใช้ประโยชน์ได้จริงใน โรงเรียนและในชั้นเรียนเพราะถ้าการเรียนการสอนในชั้นเรียนมี นวัตกรรมหรือผลิตภัณฑ์ที่ผ่านการทดลองใช้ได้ผลดีมาแล้ว และนำมาขยายผลใช้ในสภาพ การเรียนการสอนที่แท้จริง ย่อมจะเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีต่อผู้เรียนและครูผู้สอน ซึ่งทำให้ การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพดีขึ้น

3.3 ด้านการวัดและประเมินผล ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัด การประเมินผล ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการสอบวัด และผลการสอบวัด ลักษณะงานวิจัยจึงเน้นไปทางการสร้างพัฒนาแบบทดสอบ การวิเคราะห์คุณภาพข้อสอบ การรายงานผลการสอบ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การหาความสัมพันธ์ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในแต่ละรายวิชาหรือกับฐานข้อมูล (Data base) ที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน ซึ่งเครื่องมือเครื่องใช้ ในการสอบวัดนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งแบบทดสอบนับว่ามีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพราะว่าไม่ว่าจะเป็นการทดลองวิธีสอน การใช้สื่อ การใช้ ชุดการสอน เป็นต้น จะต้องสร้างแบบทดสอบเพื่อตรวจสอบผลหรือวัดผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องเรียนรู้ในส่วนการสร้าง และเทคนิคการเขียนข้อสอบด้วย

4. ลักษณะพิเศษของการวิจัยในชั้นเรียน

เอลเลียต (Elliot 1978; อ้างถึงใน อานันท์ ชัยนอก. 2544 : 22) ได้อธิบายว่า ลักษณะพิเศษของการวิจัยในชั้นเรียนมีลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ

4.1 วิจัยในชั้นเรียนเป็นการศึกษาการกระทำของมนุษย์และสถานการณ์ทางสังคม โดยครูผู้สอน การวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวข้องกับปัญหาและความก้าวหน้าต่างๆ ที่ต้องการ เปลี่ยนแปลง

4.2 เป้าหมายของการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อการแก้ปัญหาลักษณะเฉพาะของครู ซึ่งอาจจะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่เผชิญอยู่ในขณะนั้น

กระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยในชั้นเรียนมีนักการศึกษาได้เสนอไว้ เป็นจำนวนมาก ดังนี้

1. กรอบและกระบวนการวิจัย

กรอบและกระบวนการวิจัยที่สำคัญ มี 5 ขั้นตอน คือ (กองวิจัยทางการศึกษา. 2535 : 45)

1.1 ศึกษาสภาพปัญหาทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อหาลักษณะของปัญหา และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการศึกษา หรือเปรียบเทียบผลของนวัตกรรมการศึกษา

1.2 การออกแบบนวัตกรรม ในด้านต่อไปนี้

1.2.1 โครงสร้าง/ส่วนประกอบ เช่น นวัตกรรมนี้ควรประกอบด้วยคู่มือครู กิจกรรม และสื่อเครื่องมือวัดพฤติกรรม แบบทดสอบ เป็นต้น

1.2.2 ลักษณะของนวัตกรรม เช่น บอกที่มาของแนวคิด/ทฤษฎี
ที่นำมาพัฒนา บอกถึงลักษณะของนวัตกรรม สื่อ และเครื่องมือเครื่องใช้ เป็นต้น

1.2.3 ลักษณะการนำไปใช้ เช่น มีการอบรมครู มีการวัดหรือทดสอบนักเรียน
ก่อนและหลังการใช้ช่วงเวลาประมาณ 1 ภาคเรียน เป็นต้น

1.3 การสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมตามแนวกรอบของรูปแบบนวัตกรรม
ที่กำหนดไว้

1.4 การทดลองแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก
เพื่อตรวจสอบคุณภาพของตัวนวัตกรรม เพื่อการปรับปรุงในแต่ละส่วน เช่น ลำดับขั้นตอน
ของเนื้อหาวิชา ความเป็นไปของกระบวนการ ความถูกต้องของเนื้อเรื่อง ความเหมาะสม
กับสถานการณ์จริง เป็นต้น

ระยะที่ 2 การนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในสถานการณ์จริง เป็น
การทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนวัตกรรมนั้น เพื่อการพัฒนาต่อไป

1.5 การประเมินผล ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิควิธีเดียวกับการศึกษา
สภาพปัญหา เก็บข้อมูลทำเป็นระยะๆ ในระหว่างการทดลอง และเมื่อจบสิ้น
การทดลองแล้ว ข้อมูลที่ได้นี้จะทำการศึกษาเปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐานของการใช้
นวัตกรรม เพื่อเป็นข้อสรุปและยืนยันประสิทธิภาพของนวัตกรรมนั้น ถ้าผลการทดลอง
สามารถลดหรือแก้ปัญหาได้ ก็แสดงว่า นวัตกรรมนั้นมีคุณค่า และนำไปขยายผลได้ โดย
การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อไป

2. กระบวนการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน

กระบวนการในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน มีดังนี้ (บัญชา อึ้งสกุล. 2544 :
46-47)

2.1 กำหนดปัญหา ความจำเป็น ความต้องการในการพัฒนา โดยการศึกษา
สภาพปัญหาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อหาลักษณะของปัญหา สาเหตุของปัญหาที่แท้จริง
และนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนปรับกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาสื่อ
การเรียนรู้ในชั้นเรียนให้เหมาะกับกลุ่มผู้เรียนที่ครูต้องการพัฒนาการเรียนรู้ให้เป็นไปตาม
เป้าหมายที่กำหนดไว้

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหา/พัฒนา เป็นขั้นตอนที่ครูต้องสร้าง
หรือปรับปรุง/พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้บนพื้นฐานของแนวคิด ทฤษฎี

เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นได้ว่ากลุ่มผู้เรียนที่ครูต้องการพัฒนาได้รับการพัฒนาการเรียนรู้ อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

2.3 กิจกรรมแก้ปัญหา/พัฒนา เป็นขั้นตอนที่ครูนำกิจกรรมการเรียนรู้และ สื่อการเรียนรู้ ที่ผ่านการปรับ/พัฒนาเรียบร้อยแล้วนำไปสู่การปฏิบัติการจัดกิจกรรม การแก้ปัญหา/พัฒนาการเรียนรู้ในกลุ่มผู้เรียนที่ต้องการพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีคุณลักษณะตามเป้าหมาย ที่หลักสูตรต้องการ

2.4 การวัดผล/ประเมินผล เป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้และ พฤติกรรมหรือคุณลักษณะตามหลักสูตรคาดหวังหรือไม่ ครูจะต้องเป็นผู้วัด/ประเมินผล การเรียนรู้ และเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ วิเคราะห์ข้อมูล รวมทั้งสรุปผลการแก้ปัญหา/ พัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีการและแบบวัดต่างๆ อาทิ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสอบถาม รวมทั้งการจดบันทึกหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ การจัดกิจกรรมแก้ปัญหา/พัฒนาการเรียนรู้เฉพาะรายกรณีนั้นๆ เป็นสำคัญ

2.5 รายงานผลการวิจัยในชั้นเรียน ครูต้องเขียนขึ้นเมื่อครูเก็บรวบรวมข้อมูล และ วิเคราะห์ข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูต้องเขียนสรุปผลการวิจัย หากพบว่าผู้เรียนไม่เกิด การเรียนรู้หรือมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ครูจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือ หรืออาจต้องใช้ การวิจัยในชั้นเรียนช่วยในการแก้ปัญหา/พัฒนาการเรียนรู้กลุ่มผู้เรียนดังกล่าวซ้ำอีกครั้งหรือ หลายๆ ครั้ง

ชัยพจน์ รั้งงาม (2538 : 47) เสนอกระบวนการและขั้นตอนในการวิจัยในชั้นเรียน ตามแนวคิดของกระบวนการเชิงระบบ (System approach)

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นสำรวจปัญหาหรือความต้องการ ทำให้ทราบว่าปัญหา คืออะไร มีขอบเขตเพียงใด อะไรจะตามมา อะไรคือสาเหตุ ในแต่ละสาเหตุมีแนวทางแก้ไข อย่างไร จะเลือกแก้ปัญหาใดก่อนและโดยวิธีใด โดยปกติถ้าเป็นการวิจัยในชั้นเรียนมักจะมีนักเรียน ครู วิธีการสอนนั้นคือ คิดถึงตัวป้อน (Input) และกระบวนการ (Process)

ขั้นที่ 2 เตรียมการและวางแผน หลังจากผ่านขั้นที่ 1 ไปแล้วก็ต้องกำหนดกิจกรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ครูกำลังทำการวิจัย ต้องบริหารเวลา บุคลากรที่เกี่ยวข้อง หรืออาจต้องไปอ่านหนังสือ เอกสารรายงานต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางให้คำตอบตามวัตถุประสงค์ ตัวอย่างกิจกรรมในขั้นนี้ เช่น กำหนดวิธีการสอนหรือนวัตกรรม ซึ่งอาจจะเรียนโปรแกรม (Program instruction) คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI : Computer Assisted Instruction) เตรียมการวางแผนออกแบบนวัตกรรม การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล นั่นคือ เป็นขั้นตอน

การออกแบบการวิจัยนั่นเอง

3. กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่นำมาดำเนินการสำหรับการวิจัยในชั้นเรียน มีขั้นตอนดังนี้ (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. 2537 : 14)

3.1 จำแนกหรือพิจารณาปัญหาที่ประสงค์จะศึกษา ผู้วิจัยและกลุ่มที่ทำการวิจัย จะต้องศึกษารายละเอียดของปัญหาที่จะศึกษาอย่างชัดเจน ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ซึ่งจะทำให้การวิจัยเชิงปฏิบัติการจะต้องมีทฤษฎีรองรับในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น การวิเคราะห์สภาพของปัญหา (The matrix concern) ควรพิจารณาให้ครบองค์ประกอบต่อไปนี้ ปัญหาที่เกี่ยวกับครู นักเรียน เนื้อหาวิชาและสภาพแวดล้อม

3.2 เลือกปัญหาสำหรับที่เป็นสาระควรแก่การศึกษาวิจัย เลือกอาศัยทฤษฎีมาร่วมพิจารณาลักษณะของปัญหา และสร้างวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนอาจจะต้องสร้างสมมติฐาน (Hypothesis) ของการวิจัยในรูปแบบของข้อความที่ต้องการประเมินที่แสดงความสัมพันธ์ของปัญหา หลักการ หรือกับทฤษฎีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น

3.3 เลือกเครื่องมือดำเนินการวิจัยที่จะช่วยให้ได้คำตอบของปัญหาตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เครื่องมือที่ใช้จะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ หรือฝึกหัดตามวิธีการ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน แบบฝึกหัด เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน แบบฝึกเป็นต้น และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติ เช่น แบบทดสอบ แบบสังเกตพฤติกรรม เป็นต้น

3.4 บันทึกเหตุการณ์อย่างละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย ทั้งส่วนที่เป็นความก้าวหน้า และเป็นอุปสรรคตามวงจรของการปฏิบัติการ (The action research spiral) ตามแนวคิดของ คิมมิส และแมคแทกการ์ท คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observing) และการสะท้อนการปฏิบัติ (Reflecting) ตลอดจนการปรับปรุงผล (Re-planning) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไป จนกว่าจะได้รูปแบบของการปฏิบัติงานที่เป็นที่พึงพอใจ และได้เสนอเชิงทฤษฎีเพื่อเผยแพร่ต่อไป กล่าวคือ

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) เป็นขั้นที่ต้องร่วมมือกันเก็บรวบรวมข้อมูลสำรวจปัญหา หรือกำหนดแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหา (The matrix concern) จากผู้เกี่ยวข้อง ในทางการศึกษา อาจจะใช้ตารางวิเคราะห์สภาพปัญหาหรืออื่นๆ

ขั้นที่ 2 ปฏิบัติการ (Action) เป็นการกำหนดกิจกรรมขึ้นวางแผนมาดำเนินงาน

เพื่อให้เกิดผลหรือการเปลี่ยนแปลงตามจุดประสงค์แต่ละวงจร

ขั้นที่ 3 การสังเกต (Observing) เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นควบคู่กับการปฏิบัติการ
ในขณะดำเนินงาน (Action process) อาจมีการจดบันทึก วิเคราะห์เอกสาร เขียนอนุทิน
ใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ บันทึกเสียงวิดิทัศน์ หรือการใช้แบบทดสอบเพื่อประกอบการสังเกต

ขั้นที่ 4 สะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflecting) เป็นขั้นการประเมิน ตรวจสอบกระบวนการ
เพื่อนำข้อมูลย้อนกลับไปวางแผนในวงจรต่อ

4. แนวทางการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน มีแนวดำเนินการดังนี้
(สำนักงานทดสอบการศึกษา กรมวิชาการ. 2540 : 31)

- 4.1 สํารวจข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอนและผลการเรียนการสอน
- 4.2 วิเคราะห์แนวทางแก้ไขและปรับปรุงการเรียนการสอนและผลการเรียน
- 4.3 ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับแนวคิด / เทคนิคการปรับปรุงและพัฒนา

การเรียนการสอนอย่างหลากหลาย

- 4.4 กำหนดรูปแบบ วิธีการหรือแนวทางใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน
- 4.5 สร้างสื่อ/เทคนิควิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน
- 4.6 ทดลองใช้สื่อ / วิธีสอน
- 4.7 สรุปผลการใช้สื่อ / วิธีการสอน
- 4.8 จัดทำรายงานผลการนำเทคนิควิธีการใหม่ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน
- 4.9 มีการเผยแพร่ผลงานในกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง

5. ขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนมีกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นระบบ คือ เริ่มต้นจากการสำรวจ
สภาพการปฏิบัติงานว่ามีปัญหาอะไรบ้าง วางแผนเพื่อแก้ไขปัญหา ลงมือปฏิบัติตามแผนแล้ว
สะท้อนผลการปฏิบัติเพื่อเริ่มต้นใหม่ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้ (ประวิต เอราวรรณ์.
2542 : 25-26)

5.1 การสำรวจสภาพการปฏิบัติงาน (Reconnaissance) เป็นขั้นตอนของการสำรวจ
สภาพการปฏิบัติงานของครูว่ามีปัญหาอะไรบ้าง แล้ววิเคราะห์ว่าปัญหาเหล่านั้นมีสาเหตุมาจาก
อะไร และจะสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขสภาพการปฏิบัติงานในส่วนใดบ้าง ซึ่ง
สามารถสำรวจได้จากกิจกรรมการเรียนการสอนพฤติกรรมนักเรียน สภาพแวดล้อมและบริบท
ต่างๆ ของโรงเรียน การสำรวจและการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว จะนำไปสู่การเข้าใจปัญหา

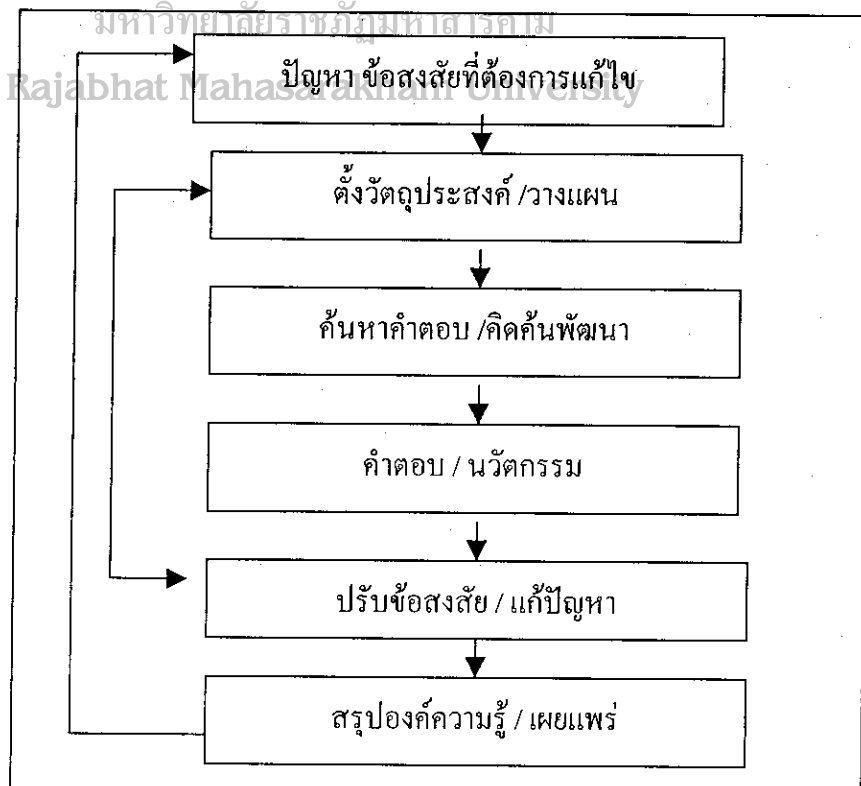
วางแผนเพื่อลงมือปฏิบัติ ในการค้นหาคำตอบ หรือพัฒนานวัตกรรมและการแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงสภาพการปฏิบัติที่เป็นปัญหา

5.3 การลงมือปฏิบัติ เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนที่กำหนด

5.4 การสะท้อนผลการปฏิบัติ

หลังจากที่มีการปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาตามแผนจนปรากฏผลแล้ว นักวิจัยต้องมีการสะท้อนผลการปฏิบัติว่าสิ่งใดที่เกิดขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปบ้าง เพื่อสรุปผลและวางแผนปรับปรุงใหม่หรือแก้ปัญหาคือใหม่ต่อไป

จากกระบวนการดังกล่าวจะเห็นว่าการทำงานวิจัยในชั้นเรียนมุ่งที่จะแสวงหาคำตอบหรือพัฒนานวัตกรรมควบคู่กับการนำเอาคำตอบ หรือนวัตกรรมนั้นไปใช้แก้ปัญหาที่ครูกำลังประสบอยู่ ซึ่งเป็นวงจรต่อเนื่องไม่สิ้นสุด ครูจึงสามารถปรับปรุงประยุกต์ให้เข้ากับการทำงานปกติของตนเองได้ ดังนั้นการทำงานวิจัยในชั้นเรียนของครูไม่ใช่การเริ่มต้นงานชิ้นใหม่ แต่เป็นการวิเคราะห์วางแผนและจัดระบบการทำงานเดิมของครูให้เป็นกระบวนการทำงาน ที่เป็นการวิจัยในชั้นเรียน ดังวงจรการทำงานวิจัยในชั้นเรียน ดังนี้

ที่มา : แผนภูมิที่ 2 วงจรการวิจัยในชั้นเรียน

(ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. 2537 : 13)

จะเห็นได้ว่ากระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เมื่อนำมาใช้กับทางการศึกษา จะช่วยให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาระบบโรงเรียน ช่วยเหลือครูให้พัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนรู้และสืบสวนสอบสวนในชั้นเรียน หรือกระทั่งการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จากการเรียนการสอนภายในชั้นเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะรูปแบบการวิจัย ที่มีการดำเนินการวิจัยเป็นระบบครบวงจร โดยขั้นสุดท้ายมีการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ช่วยให้ได้ข้อมูลย้อนกลับ ไปวางแผนจนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจ

การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน

การส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาต้องให้การสนับสนุน และช่วยเหลือครูให้ได้มีการศึกษาค้นคว้าด้านการวิจัยเพื่อหาความรู้ใหม่ๆ และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องทราบทิศทางการส่งเสริมการวิจัยเป็นอย่างดี เพื่อเป็นแนวทาง ในการบริหารงานการวิจัยในชั้นเรียน ให้เกิดประโยชน์ต่อครูผู้ทำวิจัยอย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. ความหมายของการส่งเสริม

Rajabhat Mahasarakham University

โครี (Cory. 1951 : 258) ให้ความหมายของการส่งเสริมไว้ว่า การส่งเสริมคือ การช่วยเหลือและให้คำแนะนำกิจกรรมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ ความเจริญก้าวหน้า ความเข้าใจ ความร่วมมือ การฝึกปฏิบัติ รวมทั้งการกระตุ้นและการปรับปรุงงาน และปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น

บุญมี ปะพะวะ (2541 : 22) ให้ความหมายของการส่งเสริมว่าหมายถึง การเพิ่มพูน ความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะคิดและประสบการณ์ เพื่อให้ทุกคนในหน่วยงาน สามารถปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบ ได้ดีขึ้น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2526 : 777) ให้นิยามของคำว่า การส่งเสริม หมายถึง การเกื้อหนุน หนุนหลัง เชิดชู

จากความหมายของการส่งเสริมข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการส่งเสริม หมายถึง การช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ การเกื้อหนุน หนุนหลัง เชิดชู ก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ ความเจริญ ก้าวหน้า ความเข้าใจ ความร่วมมือ การฝึกปฏิบัติ รวมทั้งการกระตุ้นและการปรับปรุงงาน และปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งขึ้น

2. แนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน

การทำวิจัยในชั้นเรียน นับได้ว่าเป็นงานที่ทำทนาย ชวนให้คิด อยากลองทำ อยาคิดตาม เกิดความกระตือรือร้น ใครรู้ใครเห็น และบางครั้งต้องใช้เวลาานเพราะเป็นงานละเอียดถี่ถ้วน พยุงศักดิ์ จันทรสุรินทร์ (2541 : 3) ให้ความเห็นเห็นว่าเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการวิจัยเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งประการหนึ่งสำหรับการช่วยเหลือและการให้การแนะนำทักษะความสามารถด้านการวิจัยให้กับครู โดยเฉพาะการเพิ่มสมรรถภาพพื้นฐานทางการวิจัยสำหรับครูนั้น จะเป็นการเอื้ออำนวยให้ความร่วมมือในการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรหรือนำความรู้ทางการวิจัยไปใช้ในกรณีวิเคราะห์ปัญหาเทคนิคการสอนตลอดจนสื่อการเรียนการสอนอันเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2.1 แนวนโยบายและยุทธศาสตร์ของการวิจัยในชั้นเรียน

แนวนโยบายและยุทธศาสตร์ของการวิจัยในชั้นเรียน มีดังนี้

(กองวิจัยทางการศึกษา, 2533 : 2 – 4)

2.1.1 ควรตั้งศูนย์พัฒนางานวิจัยในส่วนภูมิภาค รวมทั้งส่งเสริมให้มีแหล่งข้อมูลพื้นฐานด้านการวิจัยอำนวยความสะดวกและชี้แนะข้อมูล แหล่งค้นคว้าอ้างอิง

2.1.2 ควรส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพของนักวิจัย สนับสนุนครูผู้สอนให้มีความรู้ทางวิจัยเพิ่มขึ้นและเสริมสร้างขวัญกำลังใจของผู้วิจัย

2.1.3 ผู้บริหารระดับสูงจะต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยของแต่ละหน่วยงานให้เพียงพอ

2.1.4 จะต้องส่งเสริมให้มีการจัดทำกรวิจัยที่มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้ใช้ และให้มีความร่วมมือกันดำเนินการวิจัย การกำกับดูแลติดตามผลการทำการวิจัยอย่างต่อเนื่อง

2.1.5 ควรสนับสนุนให้มีครูมาประสานงานการวิจัย การรวบรวม และเผยแพร่ งานวิจัยในทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้เพื่อกำหนดนโยบายวางแผน และแก้ปัญหาการศึกษาอย่างกว้างขวาง

2.2 คุณภาพงานวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาการศึกษา

2.2.1 จะต้องช่วยกันส่งเสริมการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งในด้านวิธีสอนและนวัตกรรมใหม่ๆ ที่จะนำไปแก้ปัญหาการเรียนการสอนในห้องเรียน

2.2.2 ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนเกี่ยวกับงบประมาณเพื่อการวิจัยอย่างเพียงพอ รวดเร็วและตรงเวลา รวมทั้งจัดหาแหล่งทุนเพื่อการวิจัยทั้งในภาครัฐและเอกชน

2.2.3 ควรให้มีศูนย์สารสนเทศทางการวิจัยโดยใช้ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการประสานความร่วมมือที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ผลงานวิจัยและอื่นๆ ในหน่วยงานต่างๆ ทางการศึกษาอย่างทั่วถึงในทุกๆ หน่วยงาน

2.2.4 จะต้องให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรทางด้านการศึกษาวิจัย ในทุกหน่วยงานการศึกษาอย่างจริงจัง ซึ่งต้องกระทำในรูปของการอบรม สัมมนา ติดตาม ให้คำปรึกษาการทำวิจัยอย่างต่อเนื่องจนทำวิจัยได้สำเร็จ และควรให้สถาบันที่มีหน้าที่ผลิตครู มีหลักสูตรการทำวิจัยและภาคปริญาานิพนธ์ในทุกหลักสูตรปริญญาตรี

2.2.5 จะต้องช่วยกันสร้างความตระหนักให้ครูอาจารย์ในโรงเรียน เห็นความสำคัญของการทำวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนในหน้าที่ของตน รู้จักแบ่งเวลา เพื่อการพัฒนา จัดตั้งคณะทำงานเกี่ยวกับการวิจัย

2.6 ทุกหน่วยงานควรเร่งส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัยไปใช้ในหลายๆ ด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและความต้องการที่จะแก้ปัญหาของแต่ละท้องถิ่น

2.2.7 ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบกับการวิจัยทางการศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของการเผยแพร่งานวิจัยทางการศึกษาให้ไปถึงมือผู้ใช้อย่างทั่วถึง และต้องคำนึงถึงการจัดทำรูปแบบที่เข้าใจง่ายและมีแนวทางการนำไปใช้อย่างชัดเจน เหมาะสมกับการนำไปใช้ในสายงานต่างๆ

2.8 ควรส่งเสริมขวัญกำลังใจของผู้ผลิตผลงานวิจัย ทั้งที่เป็นผลงานขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โดยให้กำลังใจ การยอมรับ และให้เกียรติตามสมควรและถือเป็นเกณฑ์หนึ่งในการพิจารณาความดีความชอบ

2.3 การพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีดังนี้

2.3.1 ควรให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัยแก่ครู โดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาการวิจัยในระดับจังหวัดในแต่ละจังหวัดให้มีหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ประสานงานที่ชัดเจน ทั้งในด้านภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของแต่ละท้องถิ่น

2.3.2 จะต้องจัดตั้งศูนย์สารสนเทศในระดับเขตการศึกษา จังหวัดและ

กลุ่มโรงเรียน เพื่อบริการข่าวสารและการอำนวยความสะดวกในการใช้เป็นแหล่งของข้อมูลที่สำคัญในการศึกษาค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2.3.3 ควรเน้นให้ทุกๆ หน่วยงานทางการศึกษาตั้งแต่ระดับผู้บริหารตลอดจนถึงผู้ปฏิบัติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะในระดับสถานศึกษาจะต้องมีครูผู้นำทางการวิจัยทุกๆ สถาบัน

2.3.4 รัฐต้องให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัย และควรให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ทุนสนับสนุนการวิจัยทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และมีการติดตามดูแล และประเมินผลอย่างใกล้ชิด

2.3.5 ควรให้มีการอบรม ประชุม สัมมนา ให้ความรู้ความเข้าใจและแนวทางการปฏิบัติงานวิจัยให้กับครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการชี้แนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนด้วยกระบวนการวิจัยให้ไปในทิศทางที่ถูกต้อง ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2.3.6 จะต้องสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างหน่วยงานต่อหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร หรือข้อมูลทางการวิจัยทางการศึกษา อาจจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ที่เป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ระหว่างผู้ทำการวิจัยกับผู้นำเสนอผลของการวิจัยไปใช้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

2.3.7 จะต้องสร้างขวัญกำลังใจให้กับนักวิจัยในท้องถิ่น ให้มีความมุ่งมั่นในงานวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะพัฒนางานสอนตามหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบในโรงเรียน

2.3.8 ควรให้ความสำคัญต่อครูในสถาบันการศึกษาที่ได้ผลิตผลงานการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ตามภาระหน้าที่ความรับผิดชอบที่รัฐมอบให้ เช่น การเผยแพร่เกียรติคุณของนักวิจัย การคัดเลือกผลงานวิจัยดีเด่นทั้งในระดับจังหวัด เขตการศึกษา และทั่วประเทศ

2.3.9 ควรให้มีการปลูกฝังจริยธรรม และจรรยาบรรณของนักวิจัยในท้องถิ่น เพื่อสร้างความรักและศรัทธาต่อการพัฒนาการวิจัย

2.3.10 ควรจัดให้มีชมรมนักวิจัยในแต่ละจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานงานกิจกรรมการวิจัยกับการพัฒนาการเรียนการสอนในท้องถิ่น

2.3.11 ควรกำหนดบทบาทของเครือข่ายการวิจัย และหน้าที่ให้ชัดเจน

2.3.12 จะต้องแต่งตั้งองค์กรและบุคลากรการประสานงานวิจัยในระดับเขตการศึกษาและระดับจังหวัดให้เป็นหน่วยงานอิสระทางการวิจัย ทั้งนี้ไม่เพียงแต่หน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการเท่านั้น แต่รวมถึงหน่วยงานการศึกษาอื่นๆ เช่น มหาวิทยาลัย สถาบันการศึกษาของเอกชน เป็นต้น

2.3.13 จะต้องจัดตั้งคณะกรรมการวิจัยในเครือข่ายทางการวิจัยระดับต่างๆ โดยมีคำสั่งแต่งตั้งของกระทรวงศึกษาธิการ

2.3.14 จะต้องจัดทำเอกสารเป้าหมายของการดำเนินงาน ชี้แจงให้ผู้ที่อยู่ในเครือข่ายทราบ เพื่อสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในการทำงานวิจัย

2.3.15 ควรสร้างระบบการประสานงานของเครือข่ายการประสานงานที่ชัดเจน โดยพิจารณาถึงปัญหาและอุปสรรค และความต้องการทั้งในระดับปฏิบัติและระดับบริหารในแต่ละหน่วยงาน ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค

2.3.16 จะต้องช่วยกันประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาของชาติได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาด้วยระบบเทคนิควิธีของกระบวนการวิจัย

Rajabhat Mahasarakham University

บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน

บัญชา อิงสกุล (2539 : 65-73) กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นพฤติกรรมการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งมี 5 ด้าน ได้แก่

1. การส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียน

ในการส่งเสริมที่ทำให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในชั้นเรียนเป็นความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จในกิจกรรมต่างๆ มีความต้องการที่จะเป็นผู้นำ ต้องการทำงานอย่างอิสระ มีความเพียรพยายามที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันสูงเด่นที่ตั้งไว้

1.1 ลักษณะของความสำเร็จ ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญๆ คือ

1.1.1 มีความรับผิดชอบสูง แสวงหาโอกาสเพื่อจะได้มีโอกาสในการรับผิดชอบแก้ไขปัญหามีอยู่

1.1.2 มีเป้าหมายระดับกลาง เพราะหากไม่ประสบผลสำเร็จแล้วจะรู้สึกไม่สบายใจ

1.1.3 ต้องการได้รับข้อมูลกลับที่ทันเหตุการณ์เกี่ยวกับงานของตนว่าสำเร็จหรือล้มเหลว เพื่อการตัดสินใจในงานครั้งต่อไป

1.1.4 ต้องการทำงานร่วมกับผู้ที่มีความสามารถ

1.2. หลักการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่สำคัญ คือ

1.2.1 ผู้บริหารต้องมีความกระฉับกระเฉงในหน้าที่ และเป้าหมายของสถาบัน

1.2.2 ผู้บริหารต้องพัฒนาอาจารย์ให้เป็นกลุ่มผู้นำ เพื่อช่วยในการบุกเบิกความรู้ และการปฏิบัติงาน การพัฒนากลุ่มผู้นำอย่างนี้จำเป็นต้องจัดหาแหล่งทรัพยากร เปิดโอกาสในการฝึกและจัดหาทุนเพื่อการพัฒนาผู้นำหรือจัดหาบริการช่วยสนับสนุน

1.2.3 ต้องกระตุ้นให้มีความคิดใหม่ๆ มีการสนับสนุนสิ่งประดิษฐ์ใหม่ มีการศึกษาทดลอง และให้มีการนำไปเผยแพร่

1.2.4 ต้องมีการประเมินผลโดยประเมินผลกิจกรรมต่างๆ ที่จัดดำเนินการไปแล้วเพื่อจะได้ปรับปรุงเป้าหมายและนำไปคิดพัฒนาสิ่งใหม่ๆ มิใช่ประเมินเพียงโครงการทางวิชาการหรือกิจกรรมเท่านั้น ต้องประเมินอาจารย์และผู้ปฏิบัติงานอื่นๆ ด้วยการประเมินนี้จะนำไปสู่การอภิปรายร่วมกัน แก้ไขปัญหาพร้อมกัน ถ้าทำได้ผลดีจะนำไปสู่ความไว้วางใจกันในสัมพันธไมตรีและเป็นการจูงใจด้วย

1.3 กำหนดเป้าหมายหรือคำสั่งที่ชัดเจนเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ คือ

1.3.1 ผู้บริหารต้องคำนึงถึงหลักในการจูงใจ ได้แก่ การสร้างให้ลูกน้อง หรือผู้ได้บังคับบัญชาเกิดความรู้สึกว้างานที่ปฏิบัติอยู่น่าสนใจ ทำทายความสามารถ และอยากทำงานเพิ่มขึ้น

1.3.2 ผู้บริหารต้องมีภาพความสำเร็จของงานตลอดแนว และมีการสนองความต้องการที่หลากหลายของบุคลากรในองค์กร โดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติที่สำคัญ คือ จัดให้มีการประชุมสังเคราะห์นโยบายร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติ การร่วมกันตรวจสอบสอดคล้องและความสมบูรณ์ของสภาพความสำเร็จในทุกๆ ระดับของงานตั้งแต่ปัจจัย การดำเนินงาน ผลผลิตไปจนถึงผลกระทบ การร่วมกันประเมินจุดเด่นและจุดด้อยของโรงเรียน

1.3.3 ผู้บริหารต้องมีการเยี่ยมเยียนไต่ถาม และให้กำลังใจ ตลอดจนเสนอนวัตกรรมใหม่ๆ ให้ผู้ปฏิบัติเป็นระยะ

2. การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การให้ความยอมรับนับถือเป็นการบริหารเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจในการทำงาน และสามารถทำงานวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้การยอมรับนับถือเป็นปัจจัยจูงใจกระตุ้นมนุษย์จากสถานะที่เป็นกลางให้ไปในสถานะที่อยากทำงาน ผู้บริหารจะต้องทำให้แต่ละบุคคลในหน่วยงานมีความรู้สึกว่า ตนเป็นที่ยอมรับนับถือและได้รับการสนับสนุนในความสำคัญของตนแล้ว เชื่อว่าจะใช้ความสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ผู้บริหารควรมีหลักการเพื่อส่งเสริมกำลังใจให้แก่ผู้ได้บังคับบัญชาที่สำคัญ คือ

- 2.1 ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานและกำหนดแนวทางการทำงานเอง
- 2.2 ให้การยกย่องชมเชยเสมอไม่ว่าจะอยู่ในฐานะไหนและตำแหน่งใด
- 2.3 ให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานได้ดีกว่าผู้อื่น

3. การให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน

ผู้บริหารต้องสนับสนุนให้ครูเกิดความรู้และความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ โดยสนับสนุนให้ครูทำการทดลองวิจัยทำการสอนที่ใช้เนื้อหาอุปกรณ์ วิธีสอน และวิธีการจัดชั้นเรียนใหม่ๆ ให้ครูได้พบปะแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์กับครูคนอื่นซึ่งกำลังทดลองหรือทำงานเกี่ยวกับเรื่องเดียวกัน ฝึกให้เป็นผู้บรรยาย ปาฐกถาในกิจกรรมต่างๆ ทั้งในระดับโรงเรียนและท้องถิ่น สนับสนุนให้ครูได้เขียนบทความหรือหนังสือเผยแพร่ความรู้ และประสบการณ์ หรือจัดให้มีการทำงานในด้านที่มีความสามารถหรือมีความสนใจเป็นพิเศษ

4. การมีความรับผิดชอบต่อครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

ความรับผิดชอบของผู้บริหารที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนให้ครูมีความสามารถเพิ่มขึ้นนั้นมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูศึกษาทดลองวิจัยเทคนิคการสอนหลายๆ วิธี ให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดอบรม ปัญหาการปรับปรุงการเรียนการสอนในที่ประชุม จัดโครงการให้ครูในโรงเรียนสับเปลี่ยนกันเขียนเขียนชั้นเรียน และสังเกตการสอน จัดหาวิทยากรมาช่วยในการประชุมปฏิบัติการ การประชุมเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน ประเมิน และติดตามผล การประชุมปฏิบัติงาน การประชุมปรึกษา จัดปฐมนิเทศเพื่อ ช่วยเหลือครูใหม่ หาวิธีวิจารณ์งานของครูแบบดีเพื่อก่อโดยไม่ให้เสียขวัญกำลังใจ ให้ครูมีเวลาว่างพอที่จะเข้าร่วมประชุมอภิปรายปัญหาการสอน ให้ครูมีเวลาสำหรับงานสอนมากขึ้น ให้มีส่วนร่วมในการเลือกวัสดุทัศนวัสดุและอุปกรณ์การสอนอื่นๆ จัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับความรู้วิชาการศึกษา

เพิ่มเติมแก่คณะครู ส่งเสริมให้ครูอ่านหนังสือ หรือบทความเกี่ยวกับวิชาครูเพื่อปรับปรุงเทคนิค การสอน ส่งเสริมให้ครูใช้โครงการสอนเพื่อปรับปรุงการสอน ประชุมครู เพื่อประเมินผล การเขียนเขียนห้องเรียน และจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงพาหนะและค่าที่พักให้ครูที่ไปอบรมทางวิชาการ

5. การส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน

การวิจัยในชั้นเรียนเป็นความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของข้าราชการครู ด้านหนึ่ง ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการบริหารบุคคล โดยยึดหลักปฏิบัติกันมาแต่ดั้งเดิม ว่าเป็นการให้บำเหน็จความชอบที่ได้รับด้วย จึงสามารถนำมาใช้เป็นสิ่งจูงใจในการปฏิบัติงาน องค์ประกอบต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะคู่ได้จากเงินเดือน ความมั่นคง สภาพการปฏิบัติงานความเชื่อมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้

สำนักนิเทศและประเมินมาตรฐานการศึกษา (2545 : 81-82) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรทราบถึงบทบาทของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 30 ว่าให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียน การสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่ เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรทราบ ถึงบทบาทของตนเองเกี่ยวกับการวิจัย ดังนี้

5.1 ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในงานวิจัย

บทบาทนี้ผู้บริหารสามารถปฏิบัติได้โดยจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และ มุมค้นคว้างานวิจัย/รวบรวมข้อมูลสารสนเทศ จัดงานเพื่อรับรู้ปัญหาข้อบกพร่อง จุดเด่น/ จุดด้อย จนได้จุดที่ควรปรับปรุงและพัฒนาครูให้ทำวิจัยได้

5.2 ให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัย

บทบาทนี้ผู้บริหารควรยกย่องชมเชย ให้เกียรติ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับ ความคิดเห็น การให้ทุกคนมีส่วนร่วมในโครงการวิจัยของสถานศึกษา และการเผยแพร่ผลงาน วิจัยของครูผู้ทำวิจัย

5.3 พัฒนาความรู้แก่ครูผู้ทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง

บทบาทนี้ผู้บริหารควรช่วย และส่งเสริมให้ครูศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ เปิดโอกาส ให้ไปศึกษาแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น สถาบันราชภัฏ มหาวิทยาลัยในเขตพื้นที่ เป็นต้น ควรจัด ให้มี การอบรม/ประชุมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านการทำวิจัยของ ครูอย่างต่อเนื่อง

5.4 ส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัย
 บทบาทนี้ผู้บริหารสถานศึกษาควรดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำจัดบรรยากาศให้
 สถานศึกษาให้มีความเป็นอิสระ กล้าคิด กล้าทำ คำนคว้า แก้ปัญหา/พัฒนา ในสิ่งที่เป็
 ความก้าวหน้าในอาชีพครู และให้โอกาสครูผู้มีผลงานด้านการวิจัยได้มีโอกาสก้าวหน้าใน
 การปฏิบัติงานและนำผลงานมาเป็นส่วนหนึ่งในการเลื่อนขั้น/เลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารที่มีต่อการทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นพฤติกรรม
 การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร ที่กระตุ้นและสนับสนุนให้ครูใน โรงเรียนมีการปฏิบัติงาน
 ด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อแก้ปัญหาในการเรียนการสอน โดยการพัฒนานวัตกรรมหรือ
 วิธีการต่างๆมาเพื่อแก้ปัญหานั้นๆ โดยอาศัยทักษะการปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมการทำวิจัย
 ในชั้นเรียนของผู้บริหารที่สำคัญ ได้แก่ ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในงานวิจัย ให้การยอมรับ
 นับถือครูผู้ทำวิจัย พัฒนาความรู้แก่ครูผู้ทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมความก้าวหน้า
 ในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัย

ปัญหาและอุปสรรคในการวิจัยในชั้นเรียน

Rajabhat Mahasarakham University

การวิจัยในชั้นเรียนจะช่วยให้ครูมีวิถีของการทำงานครูอย่างเป็นระบบ เห็นภาพ
 ของงานตลอดแนวแต่ความเป็นจริงนั้น ครูคิดว่าการวิจัยเป็นเรื่องที่ยากยิ่งในการทำ
 จึงเป็นปัญหาตลอดมา

1. ปัญหาในการทำวิจัย และการนำผลวิจัยไปใช้เพื่อพัฒนาโรงเรียน ดังต่อไปนี้
 (กรมวิชาการ. 2530 : 51)

- 1.1 ไม่มีการศึกษาวิจัยเฉพาะเรื่องที่ตรงกับปัญหาที่โรงเรียนต้องการอย่างเพียงพอ
- 1.2 งานวิจัยที่มีอยู่ได้เสนอแนวทางหรือวิธีการนำไปปฏิบัติอย่างแท้จริง
- 1.3 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนไม่ได้แพร่หลาย
 เข้าไปสู่โรงเรียน
- 1.4 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนยังไม่มีมาตรการที่จะมั่นใจได้ว่า
 จะเป็นงานวิจัยที่มีคุณภาพพอที่จะนำไปพัฒนาโรงเรียนได้
- 1.5 นักวิจัยภายนอกมักมองไม่เห็นสภาพปัญหาของโรงเรียนที่แท้จริง
 จึงไม่สามารถสร้างงานวิจัยที่สอดคล้องกับความต้องการของโรงเรียน
- 1.6 นักวิจัยระดับโรงเรียนยังไม่เข้าใจเรื่องงานวิจัย จึงไม่สามารถเก็บข้อมูล
 พื้นฐานให้เป็นระบบได้

1.7 นักวิจัยไม่ได้ชี้ส่วนสำคัญของงานวิจัยที่นำไปแก้ปัญหาภายในชั้นเรียน

1.8 ผู้บริหารไม่เข้าใจวิธีแก้ปัญหา โดยใช้ผลงานวิจัย

1.9 ผู้บริหารส่วนหนึ่งไม่เห็นความสำคัญของงานวิจัย จึงไม่ส่งเสริมให้มีการแก้ปัญหาโดยวิธีการวิจัย

2. ปัญหาการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

ในเรื่องเดียวกันนี้ ได้กล่าวถึงการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียนและในตอนหนึ่งได้เสนอปัญหาในการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในโรงเรียน ไว้ดังนี้

2.1 งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนส่วนใหญ่เน้นเป็นวิธีและรูปแบบการสอนแบบต่างๆ ไป และเป็นงานวิจัยที่เน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่าเน้นกระบวนการคิดและการปฏิบัติ ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ยังไม่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเท่าที่ควร

2.2 ผู้ใช้ผลงานวิจัยกับผู้ทำวิจัย ไม่ใช่คนเดียวกัน จึงไม่เห็นความสำคัญของงานวิจัย

2.3 ครูผู้สอนไม่เข้าใจระเบียบวิธีวิจัย ไม่มีความรู้และเวลาในการทำวิจัย

2.4 ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนมีน้อย และงานวิจัยที่มีส่วนใหญ่ทำในหัวข้อกว้างๆ ไม่ได้เจาะลึกไปถึงห้องเรียน ผู้สอนและนักเรียนอย่างแท้จริง

2.5 การจัดการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหาหลักสูตรต่างๆ ขาดการให้ข้อมูลจากการวิจัย ส่วนมากใช้การลอกเลียนจากต่างประเทศ

3. ปัญหาการดำเนินโครงการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 36) ได้จัดสัมมนาศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศ ในโครงการวิจัยและทดลองหารูปแบบเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และได้สรุปปัญหาการดำเนินโครงการวิจัยในหน่วยงานของจังหวัดไว้ ดังนี้

3.1 ปัญหาการเลือกเรื่องที่จะทำการวิจัย ซึ่งมีปัญหาดังนี้

3.1.1 ผู้วิจัยในระดับจังหวัดไม่สามารถทำวิจัยในรูปแบบที่ต้องการได้อย่างอิสระเพราะสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้ทำการวิจัยเชิงทดลองเท่านั้น

3.1.2 การเลือกปัญหาในการนำมาทำวิจัยวิเคราะห์ไม่ชัดเจน

3.1.3 เรื่องที่จะนำมาทำวิจัยไม่สอดคล้องกับสถานการณ์

3.1.4 เรื่องที่ทำวิจัยมักจะซ้ำซ้อนกับหน่วยอื่น เนื่องจากการขาดการเผยแพร่ผลงานการวิจัย

3.1.5 ผู้วิจัยมักทำการวิจัยในเรื่องที่ตนถนัดและสนใจมากกว่าที่จะทำการวิจัยเพื่อแก้ปัญหานักเรียน

3.1.6 ผู้ร่วมงานมักไม่ให้ความร่วมมือในการเลือกเรื่องที่จะทำวิจัย ทำให้ไม่ได้หัวข้อเรื่องที่เป็นปัญหาจริงๆ

3.2 ปัญหาการเขียนโครงการ

3.2.1 ในระดับจังหวัดขาดแคลนข้อมูลและเอกสารที่ใช้สำหรับอ้างอิงในการเขียนโครงการวิจัย

3.2.2 ขาดความรู้ในการเขียนโครงการวิจัย

3.2.3 หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไปไม่มีตัวอย่างเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนโครงการวิจัย

3.3 ปัญหาในการวางรูปแบบการวิจัย

3.3.1 ขาดที่ปรึกษา เนื่องจากหน่วยงาน ไม่มีผู้มีความรู้ทางการวิจัย

3.3.2 ผู้วิจัยขาดความรู้ในการวางรูปแบบการวิจัย

3.4 ปัญหาในการเลือกสถิติสำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 ผู้วิจัยขาดความรู้ และความมั่นใจในการเลือกใช้สถิติให้ถูกต้องและเหมาะสม

3.4.2 ขาดที่ปรึกษาทางสถิติ

3.5 ปัญหาในการดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ในระดับจังหวัดขาดเครื่องมือคิดคำนวณที่มีประสิทธิภาพ

3.5.2 ขาดกำลังคนและมีเวลาดำเนินงานจำกัด

3.5.3 ขาดความรู้ในการคิดคำนวณและการใช้เครื่องมือคิดคำนวณ

3.6 ปัญหาในการเขียนรายงานการวิจัย

3.6.1 แหล่งค้นคว้าด้านวิชาการในห้องถิ่นมีน้อย ทำให้ขาดเอกสารในการอ้างอิงในการเขียนรายงาน

3.6.2 บุคลากรผู้ช่วยและเวลาในการเขียนรายงานการวิจัยมีจำกัด

3.6.3 หน่วยงานในระดับสูงขึ้นไปไม่กำหนดมาตรฐานการเขียนรายงานการวิจัยที่ชัดเจนมาให้

3.6.4 ขาดความถนัดและประสบการณ์ในการเขียนรายงานการวิจัย

3.7 ปัญหาการนำผลการวิจัยไปใช้

3.7.1 ผู้บริหารไม่ให้การสนับสนุนเนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญและไม่สนใจการวิจัย

3.7.2 ผู้เกี่ยวข้องระดับต่างๆ ในหน่วยงานยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.7.3 ขาดงบประมาณสนับสนุนในการเผยแพร่และการนำผลการวิจัยไปใช้

3.7.4 ไม่มีโครงการรองรับในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.7.5 ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่แน่ใจ ทำให้นำผลการวิจัยไปใช้ผิดๆ

3.7.6 ผู้ใช้ผลการวิจัยไม่มีความมั่นใจในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.8 ปัญหาด้านความรู้ และความสามารถของบุคลากรที่ดำเนินการวิจัย

3.8.1 บุคลากรในระดับโรงเรียนมีความรู้ด้านการวิจัยน้อย เนื่องจากไม่ได้รับการอบรมหรือฝึกทักษะทางการวิจัย

3.8.2 จำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านการวิจัยในระดับโรงเรียนมีน้อย

3.8.3 ขาดผู้รู้ที่สามารถให้คำปรึกษาในการทำวิจัยแก่ผู้วิจัย

3.8.4 บุคลากรในระดับโรงเรียนและระดับจังหวัด ต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน

3.8.5 บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวิจัยบางขั้นตอนไม่เข้าใจ จุดประสงค์ของการวิจัยจึงทำให้การวิจัยไม่ดำเนินไปตามธรรมชาติ

3.9 ปัญหาด้านงบประมาณที่ใช้ในการวิจัย

3.9.1 การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ไม่ทันการณ์

3.9.2 มีปัญหาการใช้เงินงบประมาณ เนื่องจากช่วงปีงบประมาณกับช่วงปีการศึกษาคาบเกี่ยวกัน ทำให้ไม่สามารถใช้เงินงบประมาณได้ในช่วงเวลาที่ต้องดำเนินการวิจัยบางขั้นตอน

3.9.3 งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ

3.9.4 การเบิกจ่ายงบประมาณกระทำได้อำบาก

3.10 ปัญหาด้านอื่นๆ เช่น

3.10.1 ขาดบุคลากรช่วยทำงานวิจัย โดยเฉพาะด้านธุรการ ทำให้ไม่สะดวก และได้ผลงานล่าช้า

- 3.10.2 มีโครงการอื่นแทรกซ้อนทำให้การดำเนินการวิจัยล่าช้า
- 3.10.3 ขาดแหล่งงานค้นคว้าด้านวิชาการ ตำรา เอกสารอ้างอิง
- 3.10.4 ขาดวัสดุอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวกที่ใช้ในการวิจัย เช่น อุปกรณ์การพิมพ์ เป็นต้น
- 3.10.5 บุคลากรอื่นๆ ไม่สนใจงานวิจัย
- 3.10.6 ผู้ตอบแบบสอบถามการวิจัยตอบไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

4. ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน

ถาวร ชีวโนน (2544 : 28) กล่าวว่า ปัจจุบันครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทั่วประเทศหรือรึ้นในการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นอันมาก แต่ปัญหาทำวิจัยในชั้นเรียนของครูพอสรุปได้ดังนี้

4.1 ปัญหาในเรื่องการไม่มีเวลา เพราะครูต้องใช้เวลากับงานสอนเป็นสำคัญ จึงไม่มีเวลาเพียงพอสำหรับงานวิจัย ฉะนั้นครูจึงต้องบริหารเวลาให้ดีและต้องทำงานอย่างเป็นระบบ เช่น ช่วงปิดภาคเรียนครูต้องวิเคราะห์วางแผน เตรียมอุปกรณ์เครื่องมือให้พร้อม และเมื่อเปิดภาคเรียนครูจะได้เริ่มทำตามแผนการวิจัยตลอดภาคเรียน แล้วใช้เวลาช่วงปิดภาคเรียนอีก 2-3 สัปดาห์เป็นอย่างน้อย สำหรับวิเคราะห์สรุปผลและผลิตงาน

4.2 ปัญหาเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้การช่วยเหลือทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะในเรื่องสถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ปัญหาเรื่องการผลิตและรายงานผลการวิจัยที่ต้องการผู้ช่วยผลิตตัวรายงานทั้งหลาย

จากปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปัญหาในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครูนั้นส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาด้านบุคลากร คือ ตัวครูเอง และผู้ที่เกี่ยวข้องยังขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการทำวิจัย ด้านงบประมาณที่ยังไม่เพียงพอ ด้านกระบวนการทำวิจัย ด้านเวลาที่มีภาระกิจอื่นๆ มากมาย จนไม่สามารถลงมือทำการวิจัยได้ หรือแม้กระทั่งครูยังไม่เข้าใจความหมายของการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยมุ่งนำผลวิจัยที่ได้ไปเลื่อนขอตำแหน่ง แต่ไม่ได้้นำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียน ตลอดจนไม่ได้รับความร่วมมือหรือความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนจากผู้บริหาร เพื่อนร่วมงาน หรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ชื่นอารมณั ภาระพฤติ (2533 : 11) ได้ศึกษาสภาพและความต้องการทำวิจัยของ อาจารย์วิทยาลัยครูสวนดุสิต พบว่า สาเหตุที่อาจารย์ไม่ต้องการทำวิจัย เพราะไม่มีเวลา ขาดความรู้และประสบการณ์ในการทำวิจัย ไม่มีทุนอุดหนุนการวิจัย และเหตุผลที่อาจารย์ ควรทำวิจัยเพราะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน และสนับสนุนความก้าวหน้าทางวิชาการ และองค์ประกอบการทำวิจัยที่ต้องการมากที่สุด คือ เวลาในการทำวิจัย

พีระวัฒน์ วงษ์พรหม (2533 : 104) ศึกษาสภาพการทำวิจัยของครู โรงเรียนประถมศึกษาศักดิ์สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 10 พบว่า

1. ครูขาดความรู้และทักษะในการดำเนินการวิจัย การใช้ค่าสถิติเพื่อการวิเคราะห์ ข้อมูล สาเหตุเนื่องจากการไม่เคยศึกษาหรืออบรมความรู้และทักษะทางการวิจัยขาดประสบการณ์ ในการวิจัย

2. การไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ และจากบุคลากร ผู้ช่วยวิจัย สาเหตุเพราะโรงเรียน หน่วยงาน ชุมชน ผู้ปกครองและนักเรียนยังขาดความสนใจ และไม่เห็นประโยชน์ของการวิจัยอย่างแท้จริง

3. ขาดแหล่งความรู้สำหรับการค้นคว้า ตำราและเอกสารอ้างอิง โดยสาเหตุมาจาก ที่ตั้งและขนาดของโรงเรียน เช่น โรงเรียนขนาดเล็กอยู่ห่างไกลทำให้ไม่มีแหล่งความรู้ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการทำวิจัย

4. ผู้วิจัยไม่มีเวลา และงบประมาณในการทำวิจัย สาเหตุเพราะครุมีเวลาน้อย ยากจน ขาดความมั่นใจและมีงานอื่นเป็นงานประจำอยู่แล้ว

5. ผู้วิจัยขาดความมั่นใจ และขาดงบประมาณสนับสนุนในการนำผลการวิจัยไปใช้ อีกทั้งยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการวิจัย และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหานี้ ได้แก่ ครูขาดประสบการณ์ทางการวิจัย ขาดการประสานงาน การประชาสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงาน การวิจัยและขาดตัวอย่างงานวิจัยที่จะเป็นแนวทางในการทำวิจัย

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536 : 6) ศึกษาสภาพการวิจัยทางการศึกษา ในประเทศ พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ทำวิจัย นักวิจัยในหน่วยงานส่วนกลางเห็นว่า ปัจจัย ที่ส่งเสริมให้ทำวิจัยขึ้นอยู่กับผู้บริหารของหน่วยงานที่จะให้ความสนใจและให้การสนับสนุน มีทุนทำวิจัยเพียงพอ มีอิสระในการทำงาน มีข้อมูลพื้นฐานที่ทันสมัยและตัวนักวิจัยเอง

ต้องมีใจรักที่จะทำงานวิชาการ ส่วนนักวิจัยในส่วนภูมิภาคเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการทำวิจัย ได้แก่ ต้องการชื่อเสียง เพื่อสถานภาพทางสังคมและมีความอยากรู้ อยากเห็นประเด็นที่น่าสนใจ ศึกษา ส่วนนักวิจัยในหน่วยงานสถาบันอุดมศึกษาเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการทำวิจัย ได้แก่ การทำวิจัยจะเป็นการเสริมงานประจำที่ทำอยู่แล้ว ปัจจัยรองลงไปคือ ผู้บริหารสนใจรับรู้และให้การสนับสนุน และตัวนักวิจัยจะต้องมีความอยากรู้ อยากเห็นประเด็นที่จะศึกษา และมีใจรักที่จะทำงานวิชาการ

บัญชา อึ้งสกุล (2537 : บทคัดย่อ) ศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน และในแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารโรงเรียนมีวุฒิต่างกัน ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน และประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุญมี ปะพะวะ (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ยกเว้น ด้านการส่งเสริมความก้าวหน้า ในตำแหน่งการงานอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ “ปานกลาง” แต่โรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับ “มาก”
2. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทที่มีต่อการส่งเสริมการวิจัย โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของงานวิจัยในโรงเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีขนาดและประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีบทบาทต่อการส่งเสริมการวิจัยในโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วีรพล ฉลาดแย้ม (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาการวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า ครูประถมศึกษาร้อยละ 15.21 เคยทำวิจัยในชั้นเรียน ร้อยละ 7.60 ทำวิจัย 1 เรื่อง และร้อยละ 6.14 ทำวิจัย 2-5 เรื่อง โรงเรียนให้การสนับสนุนการทำวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง ครูประถมศึกษามีความรู้และทักษะในการทำวิจัยอยู่ในระดับน้อย แต่ครูมีความเห็นว่าตนมีคุณลักษณะของนักวิจัยอยู่ในระดับมาก ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การขาดความรู้เกี่ยวกับหลักการวิจัย ขาดแหล่งค้นคว้าเกี่ยวกับการวิจัย ขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการวิจัย และขาดผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษางานวิจัย ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูประถมศึกษามีอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัย และแหล่งค้นคว้างานวิจัย

อานันท์ ยิงนอก (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือ การให้ความสำคัญกับการวิจัยในชั้นเรียน การสนับสนุนและเผยแพร่งานวิจัยในชั้นเรียน การให้ความยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน และการส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งการงานของครูผู้ทำวิจัยในชั้นเรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ การวางแผนในการปรับปรุงการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน และการจัดสรรงบประมาณในการวิจัยในชั้นเรียน

2. ความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เคนเนท (Kenneth, 1992 : 60) ศึกษาการพัฒนาครูนักวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐเพนซิลวาเนียตอนเหนือ พบว่า มีบทสรุปเกี่ยวกับการวิจัยของครูทั้งหมด 6 ข้อ แต่ข้อสรุปที่ 3 ถึง 6 สะท้อนถึงความคิดของผู้เข้าร่วมในประเด็นการวิจัยของครูถึงขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร โดยข้อสรุปที่ 3 คือ การสนับสนุนและให้ความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร

มีความสำคัญยิ่งต่อความพยายามทำวิจัยของครู ข้อสรุปที่ 4 คือ การพิจารณาความคิดเห็น โดยผู้เข้าร่วมวิจัยว่าด้วยการวิจัยในฐานะที่เป็นเครื่องมือพัฒนาวิชาชีพที่ได้ผล ข้อสรุปที่ 5 อธิบายอุปสรรคที่สำคัญ 2 อย่างต่อการวิจัยของครู คือ เวลาและทัศนคติ โดยข้อสรุปที่ 6 คือ การส่งเสริมงานวิจัยของครูในโรงเรียนของรัฐเพนซิลวาเนีย เพื่อพัฒนาบุคลากร เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ อย่างไรก็ตามก็ต้องทำด้วยความสมัครใจ เป็นระบบและร่วมมือร่วมใจกัน

สมาลาชัน (Smulyan. 1988 : 47) ศึกษาเรื่อง The collaboration process in action research (ขบวนการร่วมมือในการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ) โดยศึกษากระบวนการร่วมมือกัน ของทีมวิจัย ประกอบด้วยครู 5 คน และนักวิจัยจากมหาวิทยาลัย 2 คน โดยมีการพบปะกัน ทุกๆ อาทิตย์ในช่วง 2 ปี ในปีแรกมีการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเพื่อกำหนดปัญหา และร่วมมือกันตั้งวัตถุประสงค์ ผลการวิจัย พบว่า ครูทั้ง 5 คนมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและวิชาชีพ มีความเข้าใจในระเบียบวิธีวิจัย มีทักษะในการทำวิจัยมากขึ้น และพร้อมที่จะทำวิจัย ในโอกาสต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียน จะเห็นได้ว่า การทำวิจัย ในชั้นเรียนเป็นงานที่ครูต้องทำ เนื่องจากได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนมีหลายรูปแบบ แต่จากการผลการศึกษา พบว่า ครูยังทำวิจัยกัน ไม่มาก เนื่องจากครูไม่มีเวลาเพียงพอ ขาดความรู้ในการทำวิจัย ขาดงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ขาดแหล่งความรู้ในการค้นคว้า และขาดผู้เชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษา ในการทำวิจัย และปัจจัยที่ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนที่สำคัญ คือ ผู้บริหารสนใจรับรู้และให้การสนับสนุน มีทุนทำวิจัยเพียงพอ มีอิสระในการทำงาน มีข้อมูลพื้นฐานที่ทันสมัย ตัวนักวิจัยเองต้องมีใจรักที่จะทำงานวิชาการ ต้องการชื่อเสียงเพื่อสถานภาพทางสังคม และมีความอยากรู้อยากเห็นในประเด็นที่จะศึกษา

ผู้บริหาร โรงเรียนเป็นผู้ที่มีความสำคัญในระดับต้นๆ ในการส่งเสริมให้ครูผู้สอน ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจากการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน ได้แก่

1. ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในงานวิจัย
2. ให้การยอมรับนับถือครูผู้ทำวิจัย
3. พัฒนาความรู้แก่ครูผู้ทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง
4. ส่งเสริมความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่การงานของครูผู้ทำวิจัย ซึ่งผู้วิจัย ได้ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการทำวิจัยครั้งนี้